

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 20 јули 2020 година, врз основа на примена жалба од Вања Мицевска, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Мое здравје“, со текстот насловен „Сок кој го убива ракот – Готов за само неколку минути“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 8.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 18 јуни 2020 година, Вања Мицевска поднесе жалба за текстот со наслов „Сок кој го убива ракот – Готов за само неколку минути“, објавен на 17 јуни 2020 година, на интернет – порталот „Мое здравје“ (www.moezdravje.com).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување. Подносителката на жалбата смета дека содржината е манипулативна, односно дека медиумот на неетички начин сакал да заработи кликови на сметка на страдањето на болните од карцином. Мицевска вели и дека насловот не соодветствува со останатата содржина.

„Имено, во самиот наслов авторот навел дека се работи за сок кој го убива ракот, за веќе во понатамошната содржина да наведе дека им помага на луѓето што се на хемотерапија. Оттука се поставува прашањето – зошто пациентите би ги трпеле сите нус ефекти од хемотерапиите, зошто воопшто би оделе на операции, на радиозрачења и слично доколку карциномот може да го победат со некаков СОК приготвен во домашни услови?“, се посочува во поднесената претставка.

Мицевска, меѓу другото, потенцира дека е нечесно да се објави информација дека со сок може да се победи една болест од која годишно заболуваат неколку илјади лица само во земјава. Според неа, за да се тврди такво нешто треба да се посочи доказ или да се внимава на насловите.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Мое здравје“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1 и 8.

Член 1: *„Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа*

треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 8: „Начинот на информирање во случаи на несреќи, елементарни непогоди, војни, семејни трагедии, болести, судски постапки мора да биде ослободен од сензационализми“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 20 јуни 2020 година, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот и изврши увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата, најнапред, утврдија дека се работи за непрофесионален и несериозен новинарски производ, кој не може да се протолкува поинаку освен како чист сензационализам. Текстот, кој всушност пренесува рецепт за сок кој наводно го „убива“ ракот не содржи ниту извор, ниту каков било аргумент кој би обезбедил минимум објективна и издржана информација. Напротив, авторот кој не е потпишан на текстот, информацијата ја нуди како факт, без воопшто да се ограда, да изрази сомнеж и да ја избегне опасноста од манипулација и доведување на јавноста во заблуда за една многу чувствителна здравствена тема. Ова уште повеќе што интернет – порталот „Мое здравје“ е медиум чии содржини се фокусираат на здравствени прашања и понуда на здравствени совети. Оттука, медиумот требал и морал да побара и пренесе мислење од стручно лице.

Според горенаведеното, Комисијата најде дека во текстот е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка особено е нагласена во следната реченица:

„Како превентива против рак, многумина го конзумираат овој магичен сок кој го убива ракот.“

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Изборот на фактите мора да обезбеди објективна информација и согледување на сите значајни аспекти на темата за која се говори.

Во продолжение, Комисијата се согласи дека во текстот е прекршен и **членот 8** од Кодексот на новинарите, според кој начинот на информирање во случаи на несреќи, елементарни непогоди, војни, семејни трагедии, **болести**, судски постапки мора да биде ослободен од сензационализми. Ваквата отстапка е најзабележителна во насловот и во следната реченица од текстот:

„Сок кој го убива ракот – Готов за само неколку минути“

„Луѓето велат дека овој сок крева од мртвите.“

При одлучувањето и констатацијата дека се работи за вест која има очигледни елементи на сензационализам, членовите на Комисијата го зедеа предвид и фактот што дословно истата информација со идентична фотографија е објавена во некои медиуми уште пред четири години.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува интернет - порталот „Мое здравје“ (www.moezdravje.com), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

